

Sled událostí – korespondence Krajského úřadu Kraje Vysočina k varně pervitinu v Křižanově

1. Dne 19. 4. 2016 proběhl v domě čp. 191, Benešovo náměstí, v Křižanově zásah Policie ČR a speciálních jednotek k likvidaci varny pervitinu (zápis HZS Kraje Vysočina ze dne 22. 4. 2016). Jednalo se o organizačně a technicky bezzávadný zásah složek IZS.
2. Dne 4. 5. 2016 obdržela Ing. Ivana Šteklová od Ing. Zachara, vedoucího odboru životního prostředí Městského úřadu Velké Meziříčí protokol o zásahu v Křižanově ze dne 21. 4. 2016, který byl zaslán Hasičským záchranným sborem Jihomoravského kraje KOPISu HZS Kraje Vysočina.
3. Dne 4. 5. 2016 zadal hejtman Kraje Vysočina MUDr. Jiří Běhounek vedoucí odboru sekretariátu hejtmana Ing. Ivaně Šteklové, aby zpracovala přehled kontaktů a možností dalšího řešení a zaslala tyto informace paní starostce Smejkalové.
4. Dne 5. 5. 2016 zaslala Ing. Šteklová paní starostce Smejkalové z Křižanova podrobný přehled informací, jak dále postupovat a na koho se obrátit. Ještě týž den přišla od paní starostky odpověď, že moc děkuje za zaslání podklady – vše doloženo e-mailovou komunikací.
5. Dne 6. 5. 2016 obdržel pan hejtman Kraje Vysočina a OŽPZ Krajského úřadu Kraje Vysočina žádost městyse Křižanov označenou „Požadavek na podání zprávy, popř. poskytnutou součinnost při řešení situace a zabezpečení následných opatření.“
6. Dne 8. 5. 2016 poslal Odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen „OŽPZ“) emailovou zprávu panu řediteli krajského úřadu o dané situaci z pohledu kompetencí, které OŽPZ má.
7. Dne 9. 5. 2016 a následovně dne 23. 5. 2016 a dne 25. 5. 2016 Ing. Zachar, vedoucí odboru ŽP MěÚ Velké Meziříčí, poslal emailem na OŽPZ dílčí výsledky analýz provedených za účelem prověření rizika kontaminace povrchových a podzemních vod.
8. Dne 12. 5. 2016 prosí paní starostka Marie Smejkalová z městyse Křižanov emailem Ing. Ivanu Šteklovou o svolání schůzky k řešení dané problematiky
9. Dne 18. 5. 2016 OŽPZ připravil k odeslání jménem pana ředitele odpověď paní starostce Smejkalové z Křižanova. Odpověď byla odeslána dne 19. 5. 2016.
10. Dne 8. 6. 2016 a 15. 6. 2016 obdržel emailem OŽPZ další informace od Ing. Zachara, vedoucího OŽP MěÚ Velké Meziříčí o zjištěné staré ekologické zátěži a nové výsledky rozborů z varny pervitinu od společnosti VAKOS XT a.s., Praha.
11. Dne 4. 7. 2016 OŽPZ emailem poslal řediteli krajského úřadu zjištěné informace k varně pervitinu v Křižanově od společnosti VAKOS XT a.s., Praha a ke staré

ekologické zátěži (areál dříve výrobního družstva SONA a nyní společnosti IMPULS, s.r.o.).

12. Dne 26. 7. 2016 svolal ředitel krajského úřadu jednání ve své kanceláři k upřesnění všech informací a kompetencí (účast zástupců MěÚ Velké Meziříčí, OŽP, OŽPZ, OZ, oddělení krizového řízení a bezpečnosti, společnosti VAKOS XT a.s.). Výsledkem jednání bylo nejen upřesnění kompetencí a působnosti všech zúčastněných zástupců, ale i nabídka Kraje Vysočina zástupcům MěÚ Velké Meziříčí pomoci při vystěhování nebo hledání náhradního ubytování pro rodinu Sklenářových ze sousedního domu čp. 190 Křižanov a nabídka finanční pomoci ze strany OŽPZ k potřebným analýzám či monitoringu řešené lokality.
13. Dne 29. 7. 2016 oslovil ředitel krajského úřadu ředitele Krajské hygienické stanice Kraje Vysočina MUDr. Jana Říhu písemnou výzvou čj. KUJI 59920/2016 s požadavkem, aby se krajská hygienická stanice zabývala důsledky provozování varny pervitinu v Křižanově, zejména pak možnými negativními dopady na zdraví obyvatel příslušné části Křižanova.
14. Dne 27. 7. 2016 obdržel ředitel krajského úřadu dopis od městysu Křižanov podepsaný starostkou paní Marií Stejskalovou a místostarostkou paní Radomírou Schmidovou. Přípis byl oddělením vnitřní kontroly krajského úřadu v souladu s příslušnými interními pravidly Kraje Vysočina zaevidován jako stížnost pod evidenčním číslem St-114/16. Tato stížnost byla vyřešena v řádném termínu, s mimořádně rychlou odezvou a odpověď ředitele krajského úřadu odelána pod č.j. KUJI 59383/2016 dne 1. 8. 2016.
15. Dne 8. 8. 2016 se uskutečnila na návrh ředitele Krajské hygienické stanice Kraje Vysočina (pravděpodobně v reakci na výzvu ředitele krajského úřadu čj. KUJI 59920/2016 ze dne 29. 7. 2016) a na pozvání ředitele krajského úřadu schůzka k aktuální situaci v Křižanově a zejména pak k vyjasnění kompetenční příslušnosti jednotlivých orgánů veřejné správy a dalších organizací a institucí (za účasti zástupců OZ, OŽPZ, krajské hygienické stanice – MUDr. Jan Říha, RNDr. Jiří Kos, JUDr. Sekava). Ředitel krajského úřadu požádal krajskou hygienickou stanici, aby ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem vyhodnotila stav ohrožení života a zdraví obyvatel v řešené lokalitě domů čp. 190 a 191, Benešovo náměstí, Křižanov.
16. Dne 9. 8. 2016 byl pod č.j. KUJI 61976/2016 starostce městysu Křižanov paní Marii Smejkalové odeslán dopis ředitele krajského úřadu, kterým se vysvětlují nejpodstatnější právní podmínky pro řešení znečištění životního prostředí s doporučením dalšího postupu.
17. Dne 11. 8. 2016 obdržel OŽPZ na vědomí odpověď Ing. Karla Bláhy, ředitele odboru environmentálních rizik a ekologických škod z MŽP paní starostce Smejkalové z Křižanova, v kterém odpovídá na její prosbu o pomoc při řešení problematiky „Výrobní metamfetaminu“.

18. Dne 15. 8. 2016 proběhlo mimořádné zasedání Bezpečnostní rady ORP Velké Meziříčí, kterého se zúčastnil za Krajský úřad Kraje Vysočina Ing. Murárik. Opětovně byly vysvětleny zákonné podmínky pro vyhlášení krizového stavu a možná krizová opatření, která jsou v kompetenci hejtmána kraje. Bylo upozorněno na skutečnost, že charakter mimořádné události **nenaplnuje** podstatu znění zákona na vyhlášení krizového stavu a dostupná krizová opatření by neznamenal žádný posun v řešení vzniklé mimořádné situace ať již související se starou ekologickou zátěží nebo v souvislosti s varnou pervitinu. Bylo doporučeno toto řešit prostřednictvím „ad hoc“ pracovní skupiny ve spolupráci s MŽP a nabídnuta všestranná pomoc kraje. Zápis ze zasedání obdržel Ing. Jan Murárik dne 18. 8. 2016.

19. Dne 18. 8. 2016 ředitel krajského úřadu konzultoval s Ing. Radovanem Necedem, starostou města Velké Meziříčí možnosti finanční pomoci ze strany Kraje Vysočina.

Působnost a kompetence Krajského úřadu Kraje Vysočina:

Odbor životního prostředí a zemědělství:

Z pohledu ochrany vod:

Problematiku **havárií na vodách řeší zákon č. 254/2001 Sb.**, o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). Aby se jednalo o havárii na vodách, musí dojít k mimořádně závažnému zhoršení nebo mimořádně závažnému ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod.

MěÚ Velké Meziříčí, odbor životního prostředí jako příslušný vodoprávní úřad obce s rozšířenou působností (ORP) nebo Česká inspekce životního prostředí (na území Kraje Vysočina inspektorát Havlíčkův Brod) má působnost uložit podle § 42 vodního zákona původci havárie **povinnost provést opatření k nápravě** zjištěného závadného stavu. V působnosti těchto orgánů je rovněž uložení případné sankce původci havárie.

Krajský úřad má podle § 107 odst. 1 písm. d) vodního zákona působnost k přijetí opatření při haváriích pouze v případech přesahujících území správního obvodu ORP.

Pokud původce havárie neplní opatření k nápravě a hrozí nebezpečí z prodlení, zabezpečí opatření k nápravě vodoprávní úřad ORP nebo Česká inspekce životního prostředí na náklady původce. Teprve **nelze-li opatření k nápravě uložit** původci havárie a hrozí-li závažné ohrožení nebo znečištění povrchových nebo podzemních vod, zabezpečí nezbytná opatření k nápravě příslušný vodoprávní úřad ORP.

K tomuto účelu zřizuje kraj podle § 42 odst. 4 vodního zákona v rámci svého rozpočtu **zvláštní účet ročně doplňovaný do výše 10 mil. Kč**. Kraj Vysočina má k možnosti čerpání zvláštního účtu schválené zásady zastupitelstva kraje, které jsou zveřejněny na webových stránkách kraje. Pomocí zvláštního účtu nelze řešit např. znečištění ovzduší, zamoření nemovitosti a jiné vzniklé újmy.

Je otázkou, zda jsou k dispozici takové podklady, které by doložily, že na lokalitě došlo k mimořádně závažnému zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo

podzemních vod a zároveň, že není možné opatření k nápravě uložit původci havárie.

Z pohledu ochrany přírody:

V bezprostřední blízkosti varny pervitinu se nenachází žádné zvláště chráněné území nebo evidovaná lokalita se zvýšenou ochranou na některý druh rostlin nebo živočichů. Kompetentním orgánem k vodnímu toku „Libochovka“ je MěÚ Velké Meziříčí, OŽP.

Z pohledu ochrany půdy:

Nemáme informaci, že by se prováděly rozbory vzorků půdy a tato záležitost je z hlediska ochrany zemědělského půdního fondu dle ustanovení § 16a písmena a) a písmena b) zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu v kompetenci České inspekce životního prostředí (OI Havlíčkův Brod).

Odbor zdravotnictví:

Odbor zdravotnictví nemá v oblasti ochrany veřejného zdraví dle zákona o ochraně veřejného zdraví žádné kompetence. Tyto výlučně spadají pod Krajskou hygienickou stanici Jihlava.

Hejtman:

Vyhlášení stavu nebezpečí - zZákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon):

- Stav nebezpečí pro území kraje nebo jeho část vyhláší hejtman kraje.
- Stav nebezpečí se jako **bezodkladné opatření** může vyhlásit, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, **a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury.** (všechny podmínky přitom musí být splněny současně).
- Stav nebezpečí lze vyhlásit jen s uvedením důvodů, na nezbytně nutnou dobu a pro celé území kraje nebo pro jeho část. Rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí musí obsahovat krizová opatření a jejich rozsah (krizová opatření jsou stanovena zněním krizového zákona).
- Hejtman, který stav nebezpečí vyhlásil, o tom neprodleně informuje vládu, Ministerstvo vnitra, sousední kraje a pokud mohou být krizovou situací dotčeny, též další kraje.
- Vláda stav nebezpečí zruší, pokud nejsou splněny podmínky pro jeho vyhlášení.

Závěr:

1. Městys Křižanov podle evidence Krajského úřadu Kraje Vysočina a podle informací, které mají orgány Kraje Vysočina k dispozici, nikdy oficiálně nepožádal v souvislosti s odhalením varny pervitinu a následným zásahem Integrovaného záchranného systému (IZS) hejtmána Kraje Vysočina MUDr. Jiřího Běhounka ani jiný orgán kraje o vyhlášení krizového stavu.

Zmínka o přání městysu Křižanov, resp. jeho starostky paní Marie Smejkalové, týkající se vyhlášení krizového stavu, byla obsažena v přípisu ze dne 27. 7. 2016, tedy až cca tři měsíce po zásahu IZS. Přípis byl adresován řediteli Krajského úřadu Kraje Vysočina Zdeňku Kadlecovi. Požadavek byl vyjádřen

pouze nepřímo, jen velmi stručnou otázkou a bez jakéhokoliv bližšího zdůvodnění (přípis vyzníval až arogantně). Takovou zmínku není možné považovat za oficiální vyjádření kvalifikovaného požadavku na vyhlášení krizového stavu. Tento přípis byl zaevidován Oddělením vnitřní kontroly KrÚ jako stížnost (pod evidenčním číslem St-114/16). Stížnost byla řádně řešena, bylo na ni odpovězeno v příslušné lhůtě, v odpovědi bylo vysvětleno, že vyhlášení krizového stavu by v daném případě nebylo legálním krokem (nebyly naplněny zákonem stanovené podmínky pro jeho vyhlášení).

2. Krajská hygienická stanice kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě opakovaně vyjadřovala ochotu podílet se vlastními kapacitami a silami a také formou zprostředkování pomoci Státního zdravotního ústavu na řešení vzniklé situace. Toto bylo starostce městysu Křižanov paní Marii Smejkalové sděleno dopisem ředitele krajského úřadu ze dne 9. 8. 2016, konkrétně v bodě 3 textu tohoto dopisu.
3. Při veškeré úctě k práci odborné certifikované laboratoře (Odběrová laboratoř CBRNe VAKOS XT č. 1655) není možné bez dalšího považovat výstupy její činnosti a zejména pak návrhy opatření (návrhy řešení situace) za jednoznačně validní. K tomu je třeba potvrzení výstupů a doporučení k tomu příslušnými orgány veřejné správy nebo skutečně nezávislémi, k tomu oprávněnými odborníky, popř. jejich náhrady jinými, skutečně validními údaji. Laboratoř může být ve svém postavení závislá a může sledovat např. svůj obchodní zájem. V závěru Odborného vyjádření na str. 13 dokumentu dole sama laboratoř relativizuje své výstupy a doporučení. Není tedy možné jen na základě takového podkladu rozhodovat o vynakládání velkých objemů veřejných prostředků. Názory různých odborníků se od závěrů laboratoře velmi liší, např. názory na těkavost a tedy i dlouhodobost přítomnosti škodlivých látek ve stavebních konstrukcích. Návrhy na opatření jsou také velmi diskutabilní, laboratoř navrhuje kombinaci mechanické a chemické cesty (dodávání dalších chemikálií do objektu bývalé varny) s nesmírně vysokými předpokládanými náklady (hrubý odhad 40 až 50 mil. Kč s tím, že laboratoř vyjádřila připravenost touto cestou zamoření objektu řešit – zde spatřujeme možné ovlivnění stanovisek obchodními zájmy laboratoře). Podle informací krajského úřadu nebylo takové metody nikdy využito při odhalení jakékoliv jiné varny pervitinu na území České republiky.